

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยสุราที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยนอก ในสถาบันจิตเวชศาสตร์ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยสุราที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยนอก ในสถาบันจิตเวชศาสตร์
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยสุราที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยนอก ในสถาบันจิตเวชศาสตร์ ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ขั้นตอนการรักษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยสุราที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยนอกในสถาบันจิตเวชศาสตร์
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยสุราที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยนอกในสถาบันจิตเวชศาสตร์

การวิจัยนี้ได้ศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของผู้ป่วยสุราที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยนอก ณ ตึกผู้ป่วยนอก สถาบันจิตเวชศาสตร์ ตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549 ถึง วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2549 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 96 ราย ซึ่งได้มา โดยแบบเจาะจง (Purposive sampling) และมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ แบ่งเป็น 4 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 36 ข้อ ความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค (Chronbach's Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = .8481

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมของครอบครัว แบ่งเป็น 5 ระดับคือ เป็นจริงมากที่สุด เป็นจริงมาก เป็นจริงปานกลาง เป็นจริงน้อย เป็นจริงน้อยที่สุด ความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค (Chronbach's Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = .8994

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยสุราที่เข้ารับการบำบัดรักษาแบบผู้ป่วยนอก แบ่งเป็น 3 ระดับคือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ไม่เคยปฏิบัติ ความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Chronbach's Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 8.657

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้อง และความเหมาะสมด้านภาษา หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้ที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า แล้ววิเคราะห์หาเชื่อมั่นเพื่อคัดเลือกข้อคำถาม จากนั้นนำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ การสนับสนุนของครอบครัว และพฤติกรรมการดูแลตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ค่า t-test เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกันใช้ค่า F-test สำหรับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป และทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Multiple Comparison) โดยวิธีของLeast Significant Difference (LSD) และวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) โดยกำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Level of Significance) ยอมรับระดับต่ำสุดที่ .05

ผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยสุราที่เข้ารับการบำบัดรักษาแบบผู้ป่วยนอกในสถาบันจิตเวชศาสตร์ สรูปได้ดังนี้

1. ผู้ป่วยสุราที่มีปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้
ขั้นตอนการศึกษา ที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับ
การศึกษา ผู้ป่วยสุรา ที่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. และสูงกว่า ดูแลตนเองได้ดีกว่าผู้ที่
ประถมศึกษาและต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. ความเชื่อด้านสุขภาพโดยรวม อยู่ในระดับสูง ความเชื่อสุขภาพรายด้านที่มีระดับสูงคือ
การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคจากการดื่มสุรา การรับรู้ความรุนแรงของโรคจากการดื่ม
สุรา การรับรู้ประโยชน์ของการดูแลตนเอง และสิ่งกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติในการดูแลตนเอง
ส่วนการรับรู้อุปสรรคของการดูแลตนเอง มีระดับปานกลาง
3. การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับสูง และพบว่าด้านอารมณ์
ด้านการประเมิน ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านสิ่งของและบริการ มีระดับสูงเช่นกัน
4. พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยสุราอยู่ในระดับปานกลาง
5. ความเชื่อด้านสุขภาพโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง
ของผู้ป่วยสุรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
6. การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคจากการดื่มสุรา การรับรู้ความรุนแรงของโรค
จากการดื่มสุรา การรับรู้ประโยชน์ของการดูแลตนเอง และสิ่งกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติในการดูแล
ตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยสุรา อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการรับรู้อุปสรรคของการดูแลตนเองไม่มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรม
การดูแลตนเองของผู้ป่วยสุรา
7. การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ
พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยสุรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
8. การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัว ด้านอารมณ์ ด้านการประเมิน ด้านข้อมูล
ข่าวสาร และด้านสิ่งของและบริการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของ
ผู้ป่วยสุรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านสิ่งของและบริการมีความสัมพันธ์
ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยสุรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยสุราที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยนอกในสถาบันจิตเวชศาสตร์ มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. บุคลากรด้านสุขภาพ ที่ให้การบำบัดรักษาผู้ป่วยสุราแบบผู้ป่วยนอก ควรมีการดูแลผู้ป่วย ที่มีระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่าให้มากขึ้น เพื่อให้พฤติกรรมการดูแลตนเองในขณะบำบัดรักษาเป็นไปอย่างความเหมาะสมและถูกต้อง

2. บุคลากรด้านสุขภาพ ที่ให้การบำบัดรักษาผู้ป่วยสุราแบบผู้ป่วยนอก ควรประเมินความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษา สำรวจความเชื่อของแต่ละบุคคลว่ามีความเชื่อเป็นอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการหาผลแนวทาง ส่งเสริมและปรับเปลี่ยนความเชื่อของผู้ป่วยสุราซึ่งจะส่งผลให้ผู้ป่วยสุรามีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งควรหาปัจจัยอื่นๆที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการดูแลตนเองด้วย

3. ส่งเสริมให้บุคลากรด้านสุขภาพ ที่ให้การบำบัดรักษาผู้ป่วยสุราแบบผู้ป่วยนอก ได้ตระหนักถึงความเชื่อด้านสุขภาพและปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ป่วยสุรา เพื่อให้ทราบถึงการรับรู้ของผู้ป่วยสุราซึ่งจะทำให้สามารถวางแผนการพยาบาลได้อย่างครอบคลุม และสอดคล้องกับความเชื่อด้านสุขภาพของแต่ละบุคคลยิ่งขึ้น

4. การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวโดยรวม และทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวก พฤติกรรมการดูแลตนเอง จึงควรให้ความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวในด้านต่างๆ โดยให้ญาติมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยมากขึ้น ทางสถาบันควรเป็นตัวกลางในการประสานความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ป่วยและญาติ และโน้มน้าวใจให้ญาติยอมรับในความเจ็บป่วยรวมทั้งความจำเป็นที่ผู้ป่วยสุราจะต้องการเข้ารับการรักษาอย่างต่อเนื่อง เพราะการได้รับการยอมรับจากครอบครัว ทำให้ผู้ป่วยมองเห็นคุณค่าของตนเอง ส่งผลให้ผู้ป่วยสุราพฤติกรรมการดูแลตนเองมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ขยายขอบเขตการศึกษาเพิ่มเติมในตัวแปรอื่นๆเช่น การเห็นคุณค่าในตนเอง การปรับตัว ค่านิยมและบริบททางวัฒนธรรม ที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยสุราที่เข้ารับการบำบัดรักษาแบบผู้ป่วยนอก
2. จัดทำวิจัยทดลองโดยใช้โปรแกรมหรือ กิจกรรมต่างๆ เพื่อกระตุ้น ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมให้ผู้ป่วยสุราที่เข้ารับการบำบัดรักษาแบบผู้ป่วยนอก มีการดูแลตนเองอย่างเหมาะสม ทั้งเป็นการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมดูแลตนเองอยู่ในระดับดี
3. ควรมีการศึกษาเจาะลึกในผู้ป่วยสุราที่เข้าร่วมการบำบัดรักษาและเลิกดื่มสุราได้เกิน 1ปี ถึงการดูแลตนเองในระหว่างการบำบัดรักษา